

Зозуля В. М.,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри приватноправових дисциплін
ПВНЗ «Університет сучасних знань»,
начальник обласного бюро судово-медичної експертизи
Житомирської обласної ради

Павлюк О. В.,
завідувач відділу судово-медичної експертизи трупів обласного бюро
судово-медичної експертизи
Житомирської обласної ради

АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ТРУПІВ В ОБЛАСНОМУ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ЗА ПІВРІЧНУ ДІЮ «ПОПРАВК ЛОЗОВОГО»

AN ANALYSIS OF POST-MORTEM EXAMINATIONS IN THE REGIONAL BUREAU OF FORENSIC MEDICAL EXAMINATION OF ZHYTOMYR REGIONAL COUNCIL OVER A PERIOD OF SIX MONTHS AFTER “LOZOVY AMENDMENTS” ADOPTION

Наведено статистичний аналіз проведення експертизи трупів на Житомирщині впродовж півроку після вступу в дію Закону України 03.10.17 р. № 2147-VIII. Зазначено проблеми в проведенні судово-медичних експертиз. Наведено можливі варіанти усунення проблеми.

Ключові слова: смерть, труп, розтин, постанова, ухвала.

Приведен статистический анализ проведения экспертизы трупов на Житомирщине в течение полугода после вступления в силу Закона Украины 03.10.17 г. № 2147-VIII. Обозначены проблемы в проведении судебно-медицинских экспертиз. Приведены возможные варианты устранения проблемы.

Ключевые слова: смерть, труп, вскрытие, постановление, определение.

The article provides a statistical analysis of post-mortem examinations in Zhytomyr region over a period of six months after the date of entry into force of the Law of Ukraine No. 2147-VIII dated 03.10.17 p. Identified problems in conducting forensic examinations. The possible solutions to the problem are given.

Key words: death, corpse, autopsy, decree, bylaw.

Вступ. Вступ у дію з 16.03.2018 року змін до деяких законодавчих актів України зумовив проблемні питання в роботі працівників Міністерства внутрішніх справ та Міністерства охорони здоров'я, а також ажіотаж серед широких верств населення. Не позбавив повністю проблеми розроблений Національною Поліцією та розісланий до своїх територіальних підрозділів алгоритм дій у надходженні повідомлення про смерть людини та порядку призначення судово-медичних експертиз для встановлення причин її смерті [1; 2].

У Житомирській області на неодноразових спільних нарадах керівників Національної поліції, прокуратури області та бюро судово-медичної експертизи з метою упередження можливих проблем із направленням тіла на розтин, розтином та виданням тіла небіжчика родичам ще до 16.03.2018 року був розроблений порядок взаємодії працівників зазначених установ. Відповідно нього, слідчий національної поліції після огляду трупа на місці за наявності підстав відповідно до спільного наказу Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України від 29.09.2017 року № 807/1193/279 [3] в порядку ч. 3 ст. 110 КПК України постановою про направлення трупа на судово-медичний розтин направляв труп

до моргу. Судово-медичний експерт проводив розтин із метою встановлення причини смерті, виписував лікарське свідоцтво про смерть, яке видавалося родичам покійного. Родичі покійного із зазначеним документом зверталися до місцевої прокуратури за дозволом на видання трупа з моргу і після отримання такого забирали тіло для поховання. Паралельно цьому слідчий Національної поліції за погодженням місцевої прокуратури звертався з клопотанням до слідчого судді на отримання ухвали на проведення судово-медичної експертизи трупа, яку направляв до бюро судово-медичної експертизи.

Як видно, розроблений порядок дій майже повністю збігався з надісланим після 16.03.2018 року зазначеним вище алгоритмом.

Метою дослідження було встановлення термінів між винесенням постанови на судово-медичний розтин, розтином трупа, винесенням ухвали слідчим суддею та надходженням ухвали на проведення судово-медичної експертизи до бюро.

Матеріалом дослідження був архів обласного бюро судово-медичної експертизи Житомирської обласної ради.

Результати дослідження. У період з 15.03.2018 року по 15.09.2018 року в Житомирській області судово-медичними експертами було

проведено розтини 1 496 трупів, із них 612 у морзі обласного бюро та 884 в моргах міжрайонних відділень та центральних лікарень.

Розтини трупів проводилися в день видачі постанови на проведення судово-медичного розтину або на наступний день.

Ухвали слідчого судді виносилися в день проведення розтину в 104 випадках, упродовж однієї-трьох діб у 241 випадках, впродовж чотирьох-семи діб 220 разів, впродовж восьми-десяти діб 84, впродовж від десяти діб до місяця 114, від одного до двох місяців 19, впродовж двох-трьох місяців 9, більше трьох місяців 2.

Станом на 16.09.2018 року ухвал слідчого судді на проведення судово-медичної експертизи трупа до обласного бюро та міжрайонних відділень не надійшло у 688 випадках, тобто в 46 відсотках від загальної кількості проведених розтинів.

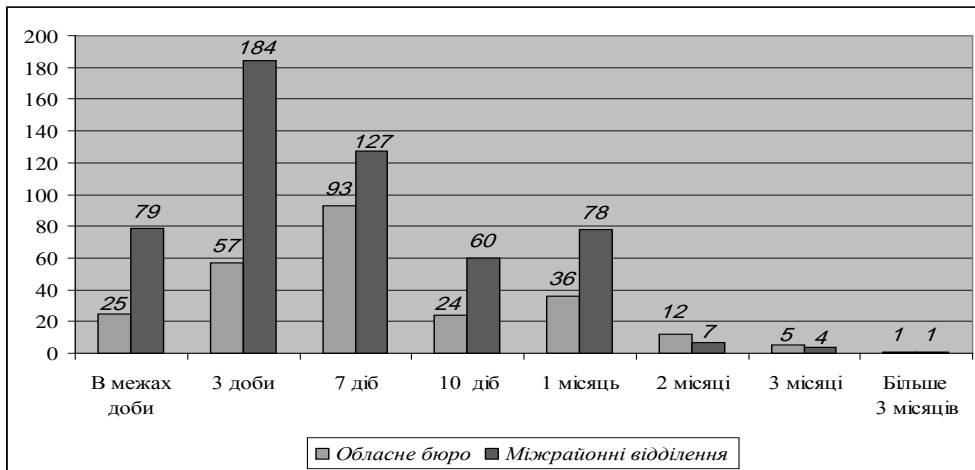
Розподіл між винесення ухвал в обласному бюро та міжрайонних відділеннях наведено в діаграмі 1.

Як показала практика, навіть після винесення слідчим суддею ухвали про призначення судово-медичної експертизи, експерт не міг відразу приступити до виконання експертизи через затримку в до-

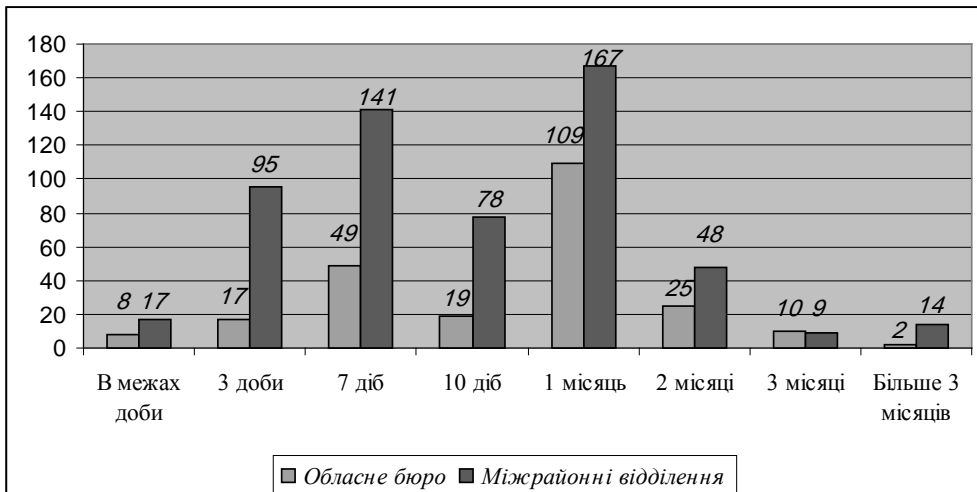
ставці відповідної ухвали до експертної установи. Так, під час визначення часу між винесенням ухвали слідчим суддею та поступленням її до обласного бюро було встановлено, ухвали поступали в день винесення у 25 випадках, упродовж тижня – 190, упродовж 10 діб – 97, упродовж місяця – 276, упродовж двох місяців – 73, упродовж 3-х місяців – 19, більше трьох місяців – 16.

Розподіл за терміном поступленням ухвала між обласним бюро та міжрайонними відділеннями наведено в діаграмі 2.

Із метою встановлення того, чи впливає на швидкість винесення ухвал слідчим суддею причина смерті та кваліфікація злочину, було проведено обчислення термінів у різних видах смерті. При цьому було встановлено, що результати оглядів місця події, під час яких можна було б запідозрити наявність ознак злочину, ніяк не впливають на швидкість винесення ухвал слідчим суддею. Так, із 25 випадків винесення ухвали в день розтину в зоні безпосереднього обслуговування експертами обласного бюро лише 11 випадків складала насильницька смерть, зокрема два вбивства та одна дорожньо-транспортна пригода, тобто 44%. На міжрайонному рівні ці циф-

Діаграма 1. Термін винесення ухвал слідчим суддею після від часу проведення розтину

Діаграма 2. Термін між винесення ухвал слідчим суддею та наданням її експерту

ри складала 40 випадків (зокрема 7 вбивств та 6 дорожньо-транспортних пригод) – ледве більше 50%. При цьому на міжрайонному рівні мали випадки винесення при вбивствах ухвал на проведення судово-медичної експертизи через 28 та 71 добу після проведення розтину.

Висновки. Набуття чинності 16.03.2018 року Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законо-

давчих актів» викликало чималі труднощі в роботі працівників правоохоронних органів та судово-медичної експертизи у випадках смерті людей.

Розроблено порядок співпраці на місцях та надісланий НП алгоритм дій під час надходження повідомлення про смерть людини та порядку призначення судово-медичних експертиз для встановлення причин її смерті не вирішив проблеми, що виникли.

Вирішення наявних проблем можливе лише шляхом унесення змін до законодавчих актів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алгоритм дій при надходженні повідомлення про смерть людини та порядку призначення судово-медичних експертиз для встановлення причин її смерті.
2. Закон України від 03.10.17 р. № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів».
3. Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України, Генеральної прокуратури України від 29.09.2017 року № 807/1193/279 «Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини».